

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 88

Maribor, sreda, dne 3. novembra 1937

Leto XII

Kako ozdraviti go- spodarstvo?

Izboljšanje konzuma najučinkoviteja
pomoč

Direktor mednarodnega urada dela, Harold Butler je izjavil dopisniku »Prager Presse«, da je spoznal ob opazovanju krize, da postaja socialni problem bistveni problem krize.

Menim, da imamo sedaj dve nalogi, ki ju domala ves svet bolj ali manj priznava. Prvo je, da se more prosperiteta ohraniti le z dvigom standarda (izboljšanja življenja) delavcev in kmetov po vseh deželah, ker se bo s tem tudi produkcija dvigala. Če rešimo ta problem, menim, da smo rešili socialni problem. To pa se ne da rešiti v enem dnevu.

In še nekaj: Ne zadošča, da vsaka država zase nekaj ukrepa. Svet je jako kompliciran in so vse države med seboj odvisne. Potrebno je zaradi tega mednarodno sodelovanje in naša naloga je, da to izvedemo. Posamezne nacionalne akcije ne morejo doseči uspeha. Upamo, da se ta problem uresniči. V ta namen je naša institucija. V naši sredi imamo sedaj največjo gospodarsko edinicu, Zedinjene države, in je predsednik Roosevelt jako napreden človek, ki se iskreno zavzema za svetovno sodelovanje.

Mednarodni urad dela v Ženevi je organizacija mehanizma, čeprav še ni popoln, ki skuša uvesti mednarodno sodelovanje in jamči narodom popolno enakopravnost.

Zborovanja združene opozicije

na jugu države.

Preteklo nedeljo so se vršila številna zborovanja združene opozicije po večjih krajih na jugu države.

Smrtna žrtev v Kragujevcu.

Dne 30. oktobra bi se imela vršiti konferenca združene opozicije v Kragujevcu. Pri tej priliki je prišlo do spopada s pristaši JRZ. Padlo je tudi nekaj strelav; en strel je pogodil nekega policijskega pisarja v trebuh. Ranjeni je naslednji dan v bolnici umrl.

Krvav spopad med orožniki in pristaši Mačka

Trije kmetje ubiti, osem ranjenih

Uradno poročajo o krvavem spopadu med orožniki in pristaši dr. Mačka v Novem Gradcu, srez virovitički, dne 31. oktobra:

Shod je bil prepovedan. Sklicatelj Stjepan Vračić in pa poslanec z Mačkove liste, Mesarov, sta pripeljala na shod večje število oboroženih pristašev. Ko so orožniki pozvali navzoče, da se razidejo, je Mesarov zavpil: »Zakon sem jaz!« in ustrelil proti orožnikom. Nastalo je streljanje, pri čemer so bili ubiti trije kmetje. Orožniki so se morali umakniti na konec vasi, kjer se je streljanje nadaljevalo in je bilo še osem kmetov ranjenih.

Pariška svetovna razstava je podaljšana na pol leta v l. 1938. Med zimskimi meseci bo razstava najbrže zaprta ter bo vlada odredila kdaj se zopet odpre in povabila tuje razstavljalce.

O, mi smo socialni! . . .

Nova ofenziva delodajalcev proti zaščiti delavskih interesov

Zaščita delavcev se pri nas slabo izvaja. To dokazujejo mnoge tožbe in pritožbe delavstva, še več je pa primerov, da se delavec ne upa nastopiti ob pravem času za svoje pravice, ker mu grozi odpust in marsikje tudi zabeležba v takozvano »črno listo«, na podlagi katere ga potem delodajalci bojkotirajo.

Delodajalci torej že v praksi izvajajo dejanski in moralni teror, da odvrta delavstvo od uveljavljenja socialne in zaščitne pravice.

Čeprav se socialna zakonodaja izvaja izredno pomanjkljivo in narašča delavstvu zaradi tega ogromna škoda ne le materijalno, ker ne prejema kar mu gre, ampak tudi moralna, ker je malomarno in ne vztraja glede izvrševanja delavske zakonodaje. S tem daje potuho delodajalski drznosti, da vedno iznova izkuša poslabševati delavsko zaščito.

Govorili smo v našem listu že o celi zaroti delodajalcev proti določbam delavskega in nameščenskega varstva v obrtnem zakonu. Obsežna zarota se takrat ni posrečila. Zato nadaljujejo delodajalci ofenzivo z »gverilsko vojno«. — Enkrat okrišimo nekaj, enkrat nekaj. — Taka je sedaj njih taktika.

Najprej je bodel § 219. obrtnega reda. Določbe tega paragrafa so v početku leta poslabšali in rudarji prikrajšali za slučaj boleznih ali nujnega zadržka od vršitve dela. To jim še ni dovolj. Najnovejša njih namera je, da bistveno poslabšajo § 330. obrtnega zakona.

Delodajalske organizacije so namreč predložile po sklepu svoje beograjske konference konec septembra meseca

ministru za trgovino in industrijo tole izpremembo §a 330. obrtnega zakona:

»§ 1. Zahtevki iz službenega razmerja (plača, povračilo izdatkov kakor tudi povračilo predujma) zastarajo za vse pomožno osebo, za katero velja obrtni zakon, v enem letu, računajoč ta rok od konca meseca, v katerem bi morala biti plača izplačana, odnosno od konca meseca, v katerem je nastal izdatek ali bil predujem izplačan.

§ 2. Zahtevki po odškodnini za nadurno delo zastarajo za vse osebo, navedeno v § 1. te uredbe, v roku šestih mesecev, računajoč od konca onega meseca, v katerem je bilo dotično nadurno delo izvršeno.

Delojemalec ima pravico na odškodnino le za ono nadurno delo, ki ga je izvršil po izvršenem nalogu delodajalca.

§ 3. Z uveljavljenjem te uredbe se razveljavljajo določbe § 330. obrtnega zakona.

Kaj zahtevajo delodajalske organizacije s tem predlogom?

Prvič, da smejo delavci zahtevati odškodnino za nadurno delo le za šest mesecev nazaj, ne za tri leta, kakor določa obči državljanski zakon za terjatve drugih državljanov in drugič, da zastara vsaka delavčeva terjatev od delodajalca v enem letu, dočim je v sedanjem obrtnem zakonu določen za take delavčeve terjatve rok dveh let.

V svojem utemeljevanju pravijo delodajalci, da so določbe obrtnega zakona »neodgovarjajoče« in se zaradi tega bolj in bolj množe tožbe delavcev in nameščencev glede navedenih zahtevkov. To so škodljive in nezdave

razmere. Zato jih je treba odpraviti. Tako pravijo.

Delodajalci zahtevajo v tem primeru najprej, da se delavstvo postavi v drugo vrsto državljanov. Terjatve delavstva naj zastarajo v šestih mesecih in enem letu, dočim velja rok zastaranja za terjatve državljanov sploh, vsaj glede običajnih terjatev, najkrajši rok treh let. — Delavca, ki si v potu služi svoj kruh, je brez imetja in morda živi celo v najsiromašnejših razmerah, naj se okrade še na ta način, da njegova pravica do terjatev zastara že v šestih mesecih in enem letu. Take izjemne določbe bi bile krivične in nemoralne, ker delavec v državi vsaj po zakonih vendar ne sme biti šele državljan druge vrste.

Delodajalci danes ne izvajajo delavskih zakoncev.

Delavstvo se mora odločno izreči proti takim »reformam«. Zahtevati mora obenem, da se zakoni izvajajo ter da se uvedejo učinkovite sankcije proti kršiteljem zakonov. Naloga delavskih, strokovnih organizacij je, da varujejo delavske pozicije, pa tudi delavstva, da se ne ustraši delodajalskih groženj in njih organizacij, ampak na celi črti zahteva zakonitost v socialnopolitičnem oziru. Šele, kadar bo delavstvo znalo in hotelo braniti svoje pridobljene pravice, bodo manevri delodajalcev prenehali in oblast bo morala pritožbe proti krivicam vpoštevati ter uvesti tudi kontrolo nad izvajanjem delavskega varstva kakor tudi seči po sankcijah zoper kršilce.

Tedaj bodo tudi taki napor delodajalskih organizacij neuspešni in že v naprej nemogoči.

—(—)

Ljudska fronta v Franciji trdna

Radikalskosocialistični kongres v Lille

Kongres radikalno - socialistične stranke se je v Lille zaključil v nedeljo dne 31. oktobra. Kongres je brez posebne kritike odobril politiko ljudske fronte ter zlasti socialno-politične reforme. Kongres uvideva, da

je sodelovanje v ljudski fronti potrebno ter da se bo nadaljevalo, ker so ljudski fronti izrekli zaupnico volilci v kantonske in okrožne svete pri zadnjih volitvah.

—//—

20 let osvoboditve južne Srbije

izpod turške jarma

Na slovesen način so te dni proslavili v južni Srbiji 20 letnico kumanovske bitke, ki je končala s porazom turške armade. S tem je bila južna Srbija rešena izpod turške ob-

lasti. Povodom svečanosti v Skoplju je bil otvorjen vodovod in odkrita spomenika pok. kralju Petru in Aleksandru.

Pomemben govor kneza-namestnika

Na svečanostih v Skoplju je govoril tudi knez-namestnik Pavle, ki je med drugim rekel:

»Danes smo, gospodje, močnejši kakor je bilo Dušanovo carstvo in naše države ne more nihče od zunaj

porušiti. Edina nevarnost lahko pride od nas samih. Toda prepričan sem in verujem v patriotizem in zdrav razum našega naroda, da ne bo nikdar rušil tega, kar si je priboril s težko muko skozi cela stoletja.«

Meso — za tiste, ki imajo!

»Ljudska skupnost« v fašistični Nemčiji

Časopis SS oddelkov »Das schwarze Korps« lepo opisuje toliko hvalisano »ljudsko skupnost« v tretjem rajhu.

»V Nemčiji imamo že zopet priliko opazovati visoko osebnost mesarja, ki si radi kosa prvovrstnega

mesa pusti dvoriti kot paša od svojih 300 haremskih lepotic. Nekateri teh gospodov . . . stoje . . . za polnim pulptom mesa in zatrjujejo, da ga nimajo, kajti to, kar tako okusno visi na steni za njihovim hrbtom, je že določeno za gospo to in to in pe-

čenka zopet za ono in ono damo, in tako po vrsti tudi vsak naslednji kos . . . ostali pa (— ki ne morejo biti stalni odjemalci op ur.) lahko gledajo skozi prste. In tako stoji stvari ne samo pri mesarjih . . .«

Težki boji v okolici Šangaja

Kitajski odpor.

Kitajski odpor pri Šangaju še ni popolnoma strt. Še vedno ni ves Šangaj v rokah Japoncev, pač pa predmestja. Vendar pa je popolno zavzetje Šangaja samo vprašanje kratkega časa. Kitajci se bore hrabro, toda Japonci so v premoči.

V Šangaju je že parkrat prišlo do sporov med Japonci in Angleži, ki strazi mednarodne koncesije, kamor Japonci ne smejo.

Napetost med Italijo in Francijo

Italijanski poslanik odpoklican iz
Pariza

Italijanski poslanik Cerutti je odpoklican iz Pariza. Spor med Francijo in Italijo tiči v španskem vprašanju. Italijansko časopisje olepšava napetost s tem, da Francija že celo leto ne imenuje poslanika v Rimu, marveč vrši tam posle le odpravnik.

///

Barcelona sedež španske vlade

Barcelona središče vojne industrije

Predsednik španske republike je podpisal dekret o preselitvi španske vlade iz Valencije v Barcelono.

Vlada pojasnjuje, da je ta preselitev v javnem interesu. Barcelona je mnogo važnejše in boljše pristanišče kot Valencija in razen tega tudi središče vojne industrije. Katalonija bo s tem imela novo priliko manifestirati navdušenje za skupen boj proti upornikom in tujcem, ki so vdrlji v Španijo.

Brez večjih bojov

Sovražnik obstreljuje Madrid in je proti koncu preteklega tedna podvzel na madridski fronti, severno od Guadalajare, na Jarami in v Questa de la Reina močne napade, ki so jih republikanci odbili.

Na severnem bojišču ovira slabo vreme večje operacije. Na fronti pri Huesci je mir.

V visokem predelu Aragonije je vsled deževja teren neprehoden.

Italija pristane — Nemčija prekliča

V odboru za nevmešavanje vlada pravi cirkus, ki ga ljudje z zdravim razumom ne morejo razumeti. Dne 20. oktobra je italijanski poslanik Grandi izjavil v imenu svoje vlade, da je za odpoklic prostovoljcev, ki naj ga izvede mednarodna komisija. Dne 29. oktobra pa se je oglasil nemški poslanik von Ribbentrop, ki je dejal, da se mora najprvo priznati Francu pravice vojsku-

joče se sile in obnoviti nadzorstvo nad španskim ozemljem, predno bi se moglo govoriti o odpoklicu tujih čet. Ker se Italija strinja s to izjavo Nemčije, je Grandijeva izjava z dne 20. oktobra postala brezpredmetna.

Oklic Socialistične delavske internacionale Gijon je padel! in Mednarodne strokovne zveze

Tanki, letala in ostalo orožje je končno omogočilo četam Mussolinija in Hitlerja, da so strle junaški odpor, pri katerem so asturski rudarji pokazali, kako more goreča ljubezen do svobode in socializma podžgati v človeku srčnost.

Fašistični napadalci so izvojevali novo zmago v trenutku, ko so diktatorji v Londonu na ciničen način podkrepili svojo »lojalno voljo«, da se ne bodo vmešavali.

Brez dvoma bodo zopet z velikim hruščem slavili to zmago svojega orožja in svoje diplomacije. Naj bi se vendar demokratične sile končno zavedle te tragične resnice in svojih dolžnosti do Španije, ki so natančno ozn. v čl. 10 pakta Društva narodov, pa tudi svojih dolžnosti napram svojim lastnim državam, čijih varnost je vsled fašističnih zmag težko ogrožena, in končno napram vsemu človeštvu, ki ga še lahko obvarujejo grozot nove svetovne vojne.

Med Italijo in Nemčijo je vsekakor dogovor, da eden pristane, drugi pa pristanek prekliča. Obema pa gre za to, da bi se Francu med tem pa vendarle posrečilo izvojevati kakšno večjo zmago.

Kot doslej, tako bosta naši internacionalisti tudi v bodoče storili vse, da postane skupna varnost resnica. V sedanjem trenutku morata uresničiti nujno nalogo:

desettisočem mož, žen in otrok grozi strašen pokolj.

Te ljudi je treba rešiti. Velesile morajo podpirati izseljenje prebivalstva, s tem, da stavijo na razpolago svoje brodogradnje.

Organizacije, ki so priključene našima internacionalama naj v ta namen takoj podvzamejo korake pri svojih vladah in alarmirajo javnost.

Prebivalstvo Asturije mora biti rešeno!

Svobodna Španija mora biti rešena!

Mir mora biti zagotovljen!

W. N. Citrine, predsednik; W. Schevenels, glavni tajnik Mednarodne delavske zveze; L. de Brouckère, predsednik; F. Adler, tajnik Socialistične delavske internacionale.

Skupščina ljubljanske Delavske zbornice za Slovenijo

V. redna seja skupščine Delavske zbornice v Ljubljani

se bo vršila v nedeljo, dne 14. novembra s pričetkom ob 9. uri dopoldan v veliki dvorani »Delavske zbornice« v Ljubljani.

Dnevni red obsega poleg običajnih poročil uprave tudi odobritev računskega zaključka za leto 1936, razprava o proračunu za l. 1938., sklepanje o uporabi proračunskega presežka iz leta 1936., sklepanje po ministrski odločbi z dne 29. decembra 1936 St. Br. 95.523 v pogledu proračuna za leto 1938 in izrednem proračunu: a) za izredno odplačilo dolga Mestni hranilnici, in b) za izvedbo volitev v Delavsko zbornico.

V ogledalu

Najprvo grozovito razdejanje, potem naenkrat vse v zastavah. Španskim nacistom prijazno časopisje je poročalo o strahovitem razdejanju, ki so ga povzročili španski anarhisti teden dni pred zavzetjem Gijona po nacistih. Po teh vesteh sodeč so anarhisti vse požgali in pomorili kar je bilo živega. Ko so nacisti vkorakali pa, glej ga spaka, so bile vse hiše v zastavah, ljudje pa so z oken obmetavali čete s cvetjem. O razdejanju naenkrat ni več sledu. Evropsko javnost je treba nahujskati proti republikancem, ki se jih predstavlja svetu kot prave grozoviteže, par dni pozneje gospoda sama sebe postavi na laž, toda računa s tem, da so ljudje kratke pameti in slabega spomina.

Širite „Delavsko Politiko“!

Doma in po svetu

Zagrebsko delavstvo spominu Masaryka. V nedeljo, dne 7. novembra bo v Zagrebu svečana akademija v spomin pok. T. G. Masaryka. Govorila bosta ss. Živojin Balugdžić in dr. Živko Topalović.

O mladinskem kongresu JRZ v Beogradu, ki se ga je udeležilo tudi nekaj ljudi iz Slovenije, je poročal »Slovenec«, da se je kongresa udeležilo 30.000 mladih JRZovcev. V drugih listih pa čitamo da je bilo teh udeležencev le kakih 3000 ali verjetno le nekaj več. »Ze samo ta sestanek naš (iz cele države) je navdal s strahom naše nasprotnike itd.« »Slovenec« že ve, kaj poroča!

Konferenca o delovnem času, ki jo je sklical trgovinski minister na dan 29. oktobra t. l., je preložena na dan 8. novembra. Vršila se bo v Zagrebu ter bo obravnavala ureditev delovnega časa v trgovskih obratih.

Mestne občine zvišujejo plače svojim nameščencem. Z ozirom na delno zvišanje plač državnim uradnikom, so tudi nekatere mestne občine (Maribor, Zagreb, Novi Sad, Osijek, Beograd) povišale prejemke svojim nameščencem.

Vodja »Ognjenih križev« polkovnik de la Rocque v Franciji je prejemal denar od raznih vlad za svojo fašistično diktatorsko organizacijo. Gre v posebnem procesu za žalitev časti in v tem

procesu se razkriva delovanje navedene organizacije, ki je skrajno korupcionistično. Ljubljencem in odrešenik Francije po našem klerikalnem časopisju je v procesu razkrinkan.

Velicina angleških strokovnih organizacij. Po podatkih ministrstva dela so šteje v Angliji delavske in nameščenske strokovne organizacije konec 1936. 5.308.000 članov, konec 1935. pa 4.868.000. Strokovne organizacije so ozko povezane z delavsko stranko, ki je začlanjena v socialistični internacionali. V nerazumevanju položaja je zadnjič enkrat vodja žoltega HRS v Zagrebu poslal pozdravni brzojav eksekutivi angleških strokovnih organizacij, v katerem jim čestita, da so se izrekle proti marksizmu. Angleški delavci so si najbrž takoj mislili, da pri gospodu ne more biti vse v redu.

»Slovenski dom« pravi k proslavi čehoslovaške neodvisnosti dne 28. t. m.: »To veselje (čehoslovaške neodvisnosti) ima tudi simboličen pomen, saj je čehoslovaška država s svojim predsednikom dr. Benešem redek in zato vedno bolj dragocen simbol za pravo demokracijo v sicer vedno bolj diktatorski Evropi. Toda za Evropo ni bodočnosti in miru brez demokracije, zato je čehoslovaški 28. oktober prav za prav evropski praznik.« — To so pametne besede; sicer pa za politiko glede demokracije ne najdemo v listu zdravih misli.

Naši v Franciji

Rudarji v Jugoslaviji, zahtevajte delavske jamske nadzornike

Freiming, dne 6. oktobra 1937.

Ze enkrat sem nameraval pisati o tem, kako potrebno bi bilo v rudnikih uvesti varnostno kontrolno službo po rudarjih. Čital sem v št. 76 »Delavske Politike« poročilo strokovnega tajnika s. J. Arha, ki predlaga, da bi TPD postavila enega iz delavskih vrst, da bi nadzoroval ves jamski obrat, kot n. pr. v Franciji. V Merlebachu mora tak delavski nadzornik pregledati jamski obrat vsaj 18 krat mesečno. Ako najde nedostatke, lahko ukaže, da se na mestu popravijo. Ako je v jami prepovedano voziti se, sme delavski nadzornik kaznovati paznika prvič s 50 in drugič s 100 franki, dočim delavca samo poduči, da se ne sme voziti, ker je prepovedano. Ako nimajo delavci zadosti lesa v jami, lahko to takoj javijo delavskemu nadzorniku in paznik je kaznovan, ker ni naročil dovolj lesa.

Kaznuje pa delavski nadzornik paznika tudi še radi drugih nedostatkov. Pravico ima kaznovati tudi inženjerje, samo nadinženjerja ne. Delavskega nadzornika izvolijo delavci sami, biti mora pač zaveden in poznati mora jamsko delo. Najboljše je,

da pride na tako mesto najboljši zapnik.

Ker so taki delavski nadzorniki potrebni iz raznovrstnih ozirov, zato naj bi vse organizacije, posebno pa razredne, energično nastopile in družbo kakor tudi oblast dovedle do tega, da se prizna in uveljavi institucija delavskih jamskih nadzornikov, ki imajo polnomoč in pa primerno mesečno plačo.

V naših rudnikih so taki delavski nadzorniki izključno pripadniki razredne organizacije. En delavski nadzornik pride na 1000 do 2000 delavcev, lahko pa tudi za več šahtov po eden (n. pr. Velenje, Zabukovca Liboje skupaj eden). Zanimivo je, da kadar pride v revir delavski nadzornik, imajo pazniki velik strah, še bolj kot pa če pride inženjer.

Delavci v Jugoslaviji, organizirajte se v razredni strokovni organizaciji, pa boste dosegli tudi to!

Družnost!

Škraba Anton.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

A. M. de Jong:

67

IZDAJA

Otroška leta Mereyntyjeja Geysena

»Ej, to je pa Mereyntyje!« Ali nočeš stopiti bližje in mi dati roke, Mereyntyje?»

No in še kako rad. Toda bilo je zanj, malega kmečkega fantička, ki je bil v hudi zadregi, pa vendarle malce težko gibati se v takem prostoru, polnem svetlobe in pravilne lepote, da bi bil lahko meni nič tebi nič pohitel k njej.

Obotavlja in spodtikajoč se s svojimi v nogavice oblečenimi nožicami, je prišel bližje in položil svojo, ne preveč čisto, malo rjavo ročico v njeno iztegnjeno toplo, nežno desnico. Na postelji je ležala odprta knjiga, takoj je šinila skozi njegovo zmedeno glavico jasna misel: božje sanje...

»Zakaj nič ne govoriš?« je vprašala prelestna gospa, in Mereyntyje je drhtel vesolja, kajti to je bil zopet glas, ki mu je tolikokrat brnel v ušesih, sveflo in čisto kot v zvok malih zvočnikov. V zadregi je rekel:

»Ali si zelo bolna, gospa Valter?«

Lepa gospa je dejala:

»Ne, Mereyntyje, ne preveč. Mogoče sploh ne. Samo malo nezadovoljna, veš. Nekoliko razhudena in ozlovoljena. Dolgočasila sem se.«

»In radi tega ležiš?« je vprašal Mereyntyje začuden.

»Da, nisem vedela kaj pametnejšega početi,« je vzdihnila Ana. »Ali veš kakšno sredstvo proti dolgočasju, Mereyntyje?«

Globoko se je zamislil, med tem ko jo je neprestano gledal, kot da bi gledal čudež. Preteklo je precej časa, predno je odgovoril:

»Meni ni nikdar dolgčas!«

»Vzemi si stol, tam, in prisedi k meni, potem mi boš lahko povedal, kako to, da se nikdar ne dolgočasíš.«

Mereyntyje je ubogal, in ko je sedel poleg postelje, roki na kolenih, tako blizu temu lepemu ženskemu obrazu, se je počutil popolnoma srečnega. — Njegove rjave oči so se svefile, na obrazu pa mu je žarel smehlaj, kot mil sončni žarek.

»No,« je vprašala Ana čez nekoliko časa, ko je zamišljena opazovala mali, žareči otroški obraz: »Kaj naj storim, da se ne bom dolgočasila?«

»Ali se ne bi mogla zabavati z gospodom Valterjem?«

»Ne, to nikakor ne gre. Prav to je. Gospod Valter se je zakopal v svoje delo in potem nima časa, da bi se z menoj zabaval.«

»Saj ne dela... on piše!« je rekel Mereyntyje začuden.

»Pisati, vidiš, pisati knjige, to je njegovo delo,« mu je pojasnila.

»Da, toda,« je ugovarjal Mereyntyje vztrajno, »on piše na navadne liste in ne v kakšno knjigo!«

Da, res je, toda iz tega bo kasneje nastala knjiga.

»Božje sanje?«

Lepa gospa je iztegnila svojo roko in ga pogladila po glavi.

»Ali si si to zapomnil?« je vprašala smehljaje.

»To je pametno, Mereyntyje.«

To se mu ni zdelo posebno važno, toda še vedno ni mogel razumeti, zakaj jo je pravzaprav mučilo tako brezupno dolgočasje.

»Toda ti lahko gledaš poleg, to je vendar tudi lepo?!« je povprašal.

Naša ljuba gospa je skremžila obraz, da se je za trenutek moral smejeti.

(Dalje prihodnjč.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Zahteva po storitvi in — protislovja

Že dalj časa se slišijo iz merodajnih krogov očitki, da ni storitve, da produkcija pada in slično. Površni opazovalec bi že deloma iz komoditete mislil ali rekel, da so pač temu krivi rudarji, ki nočejo zaslužiti itd. Pri bolj temeljiti presoji pa se takoj opazi, da je vedno premalo lesa na etažah, ki komaj zadostuje za eno tretjino, a dve tretjini si morata les iskati, pri čemur zamudita po cele ure. Rudar bi lahko in tudi rad delal na številki, da bi tudi nekaj več zaslužil, kakor pa, da mora iskati les in to v največjih primerih na svojo škodo, kakor tudi na škodo produkcije.

Smešne in nekorektne so tudi izjave paznikov napram polagalcem tirov, ki se navadno glasijo, da, ako nimajo žebeljv za pribijanje tračnic, naj gredo domov. Tako mora rudar ali metati premog čez abnormno dolžino, ali pa pustiti nakladanje premoga in iskati tračnice in žebelje.

Tukaj sta navedena samo dva primera, stotine primerov pa je, da sicer rudar pravočasno opozori predpostavljeno na nedostatek v jami, a se na rudarjevo opozorilo ne polaga pažnje, tako, da bi se mnogokrat lahko uredila marsikatera stvar takoj z malimi stroški, pa se ne, ampak se uredi šele potem, ko je vse pokvarjeno in seveda z velikimi stroški in zamudo, kar vse ovira produkcijo.

Odrpava trošarinskih postaj. Občinska uprava v Trbovljah je vpeljala trošarinske postaje, ki pa so se slabo izkazale in so posebno med najmanjšimi, ki so nosili le majhne količine trošarini podvrženih predmetov vzbudile precejšnjo nevoljo. Sedaj so te trošarinske postaje odpravljene, pač pa se še vedno nadaljuje otipavanje nahrbtnikov na postaji. Tudi to bi se naj odpravilo, ker oni, ki v nahrbtniku prinese nekoliko živil, itak plača vse davke v trgovini in ne more nič skriti. — Tudi podražitev občinskih stanovanj je nemalo razburila stanovalce v občinski koloniji. Pač pa se napoveduje, da bo občinska uprava sklicala sestanek interesentov in tam obrazložila svoje stališče, kar je brez dvoma potrebno tako v pogledu trošarine kot stanarine.

Sestanek glede izvajanja zaupniških tečajev sklicuje Delavska zbornica za v sredo, dne 3. novembra ob 15. uri. O tem vprašanju se je treba res temeljito posvetovati.

Knjižnica »Vzajemnosti«

V kratkem bo začela poslovati knjižnica »Vzajemnosti«, ki poseduje mnogo lepih in poučnih knjig, po katerih so delavci radi segali. Med zanimivimi romani, leposlovnimi in deloma znanstvenimi knjigami si bo vsak ljubitelj dobre knjige lahko izbral svoje čtivo. Zato posečajte knjižnico »Vzajemnosti« v Delavskem domu.

Zagorje ob Savi

Pred novimi občinskimi volitvami. Št. Lamberška občina je bila ukinjena in del te občine priključen naši občini. Po pravem bi se morale 11. decembra, t. j. tri mesece po pregrupiranju občine vršiti občinske volitve. Mogoče se bodo, pa se bomo zopet enkrat pomerili.

Kranj

Premajhna in nesigurna večina v kranjskem občinskem odboru bi utegnila biti razlog, da so se gospodje sedaj naenkrat podvizali s priključitvijo Struževa k mestu. Sedaj bodo po vsej priliki prej ali slej volitve in delavstvo bo imelo priliko, da ponovno pomeri svoje moči. Volitve pa bodo tudi v Naklem, kjer je tudi že precej delavstva. Zeleti bi bilo, da socialistično misleče delavstvo ob volitvah postavi svojega moža. Brez dvoma bodo tudi te volitve, dasi javne, vsaj donekle, merjenje sil v boju za demokracijo.

Zimske potrebščine, kakor suknje, površnike, hubertuse in zimsko perilo dobite v trgovini z oblekami in manufakturnim blagom **ALBINA JAZBECA V KRANJU**

Guštanj

V največji tšini se je izvršila prekomasacila naše občine. Del kraja Tolsti vrh je priključen občini Dravograd. Bližajo se torej nove občinske volitve.

Pekovski mojstri za povišanje cene kruhu

Pekovski mojstri v Mariboru so v dnevnem časopisu razbodbali vest, da so svojim pomočnikom odpovedali kolektivno pogodbo, ki so jo pred enim letom sklenili, radi izpremembe delovnega časa na podlagi banke navedbe. Listi pa niso poročali, da je namera pekovskih mojstrov povišati cene kruhu, da pa še niso mogli sklepati, ker niso bile vse večje pekarske zastopane. Mojstri pa tudi niso povedali razlogov, ki jih silijo k povišanju cene kruhu, in tako bi se kako nepoučen lajik jezil nad pomočniki, češ, da so oni krivi temu in da so pekovski mojstri prisiljeni povišati cene. Ali temu ni tako, pekovski pomočniki niso stavili nobenih zahtev in tudi niso sedanje mezde takšne, da bi kdo mogel trditi, da so previsoke. Obratno je res. Sedanje mezde ne odgovarjajo eksistenčnemu minimumu, posebno sedaj, ko so se cene življenjskih potrebščin za nad 20 odst. zvišale. Banska naredba o omejitvi nočnega dela v pekarnah gotovo nima s cenami kruha ničesar opraviti. Ali morda hočejo gg. pekovski mojstri svojim pomočnikom zvišati mezde, ne da bi ti to zahtevali? Ta postopek bi bil priznanje vreden. Kajti kaj drugega naj bi človek sklepal iz tega, da obstoji namera podražiti kruh. Ali morda hočejo mojstri s podražanjem kruha ustanoviti fond za pobijanje nelojalne (umazane) konkurence? Ali pa, da splošnost, t. j. konzumenti, s podražanjem kruha in peciva mojstrom povrnejo globe, ki so jih morali plačati radi kršitve določil banke navedbe. Kakor izgleda, se hočejo gg. pekovski mojstri maščevati nad pomočniki z odpovedjo kolektivne pogodbe, nad konzumenti, ki odobravajo omejitve nočnega dela, pa s povišanjem cen kruhu. Pekovski mojstri naj utemeljijo potrebo povišanja cen kruhu in pecivu in naj povedo tehtne razloge, ki jih silijo k temu koraku. Izgibljejo pa se naj takih argumentov, posebno tako duhovitih, kakor jih je uporabljal tisti gospod iz Maribora, ki je pri bankski upravi v Ljubljani naskakoval banska naredbo, ki je vse intervencije nešteti delegacij pekovskih mojstrov niso mogle spraviti s sveta. Prepričani smo, da, če imajo pekovski mojstri resen namen povišati cene kruhu in pecivu, se bodo kompetentne oblasti zainteresirale za to in tudi javnost ne bo vzela tega tiho na znanje, posebno sedaj ne, ko se vse cene življenjskih potrebščin hitro dvigajo. Sedaj naj bi se podražil še kruh, ki si ga največji že sedaj ne morejo dovolj privoščiti. Če hočejo pekovski mojstri sebi dobro, tedaj naj medsebojno uredijo konkurenco, tako, da bo res znosna in lojalna. Zvišanje cen kruhu in pa nameravana redukcija skromnih mezd pomočnikov, pomeni direktni napad na delavce in konzumente in pomeni slabšanje eksistence najrevnejših. Zato apeliramo na pristojne oblasti, da se v slučaju povišanja cen kruhu in pecivu resno zainteresirajo za zadevo in jo temeljito preiščejo ter vsako podražitev preprečijo. Pomočniki pa naj strnejo njih vrste, da bodo v stanju se odločno boriti proti nakanam mojstrov!

Konzument.

Ljubljana

Na praznik ČSR v ljubljanski kavarni

Čitatelj nam piše: V četrtek, na dan čehoslovaškega državnega praznika, sem v ljubljanski kavarni »Emona« že ponovno zahteval »Delavsko Politiko«. Natakari mi je zopet odgovoril, da še vedno nimajo našega največjega delavskega časopisa in sploh nobenega delavskega lista, čeprav je na to vsled zahteve gostov že parkrat opozoril g. šefa. Brez zahteve pa sem dobil na mizo široko razložen dnevnik nemškega »Führerja«, »Völkischer Beobachter«, z večjimi drugimi nemško-nacionalnimi listi. Čudil sem se, kako da ravno »Völkischer Beobachter« kar sam od sebe tako širokogrudno paradira na mizi? Bil je tudi že ves raz-

cefran, iz česar sem sklepal, da ga ... prav marljivo čita. In tako se potem tudi nisem čudil, ko sem videl, da ima ta »Beobachter« kar na celi prvi strani velikanski članek poln samih psovokov proti Čehom, katerim bere levite v 20. točkah, v vsakem odstavku golldo najbolj prostaškega zmerjanja.

Prepričan sem pa, da bi v češki kavarni v Pragi, kjer dobite v vsaki tudi vse delavske liste, a nikjer »Beobachterja«, nikakor ne dopustili po mizah lista, ki bi na tak prostaški način, celo na naslovni strani psoval Slovence.

Volitve na univerzi. Sobotne volitve na ljubljanski univerzi so dale tale rezultat: (številke v oklepajih pomenijo število oddanih glasov pri lanskih volitvah): JRZ 408 (419). Pristaši JRZ so nastopili pod imenom »Slovenska lista«! Za njo je glasovalo 164 bogoslovcev, 32 frančiškanov in nun in 200 akademikov. JNS je dobila 295

(239) glasov, levičarji z »lišto slov. demokratičnih študentov« pa 221 (328) glasov. Ob tem rezultatu se bodo gotovo vse levičarske frakcije zamislile v pravilnost dosežane taktike nekaterih »levičarjev«, ki so s svojim »manevriranjem« z JRZ dvignili JNS.

Maribor

Predavanje

V sredo, dne 3. t. m. s pričetkom ob 8. uri bo v dvorani Delavske zbornice predaval sod. svet. dr. Vladimir Travner

o smrtni kazni.

»Vzajemnost«, ki priredi to predavanje, vabi k številni udeležbi.

Kinematografi in fašistična reklama. V našem listu smo že večkrat opozorili, kako skuša fašizem potom filma prodirati med narodi, ki niso navdušeni za fašistične metode in jih osvajat. Kljub vsem opominom pa lastnika mariborskih kinematografov, Slovenca gg. Valjak in Guštin, očitno nočeta vpoštevati želje večine prebivalstva, temveč se ozirata le na želje tukajšnjih Nemcev, ki so seveda z malimi izjemami vsi navdušeni za »Führerja«. Kljub temu, da bi kinopodjetniki lahko nabavili tudi češke, francoske ali angleške filme, predvajajo izključno samo nemški kič. Izgleda, kakor da bi bili Čehi, Francozi in Angleži na nižji kulturni stopnji, kakor pa Nemci, ker bi se sicer kinopodjetniki posluževali tudi teh filmov. V zadnjem času je v tem pogledu vedno hujše. Te dni predva-

ja kino »Union« izraziti nemški fašistični film; v Grajskem kinu pa kažejo žurnal, ki je navadna fašistična reklama. Za bežen hip se na platnu pokaže tudi nekaj slik iz pogreba prezidenta Masaryka, toda le za hip, nakar sledijo slike ob prihodu »duceja« v Berlin, ki trajajo najmanj 10 minut. Na teh slikah lahko vidite Mussolinija in Hitlerja v vseh pozah in ogromno oboroženo silo današnje Nemčije, pruski vojaški škorenj, ki bo morda lepega dne teptal tudi po naši zemlji. Izgleda, kot da se hoče vcepiti našemu ljudstvu mnenje, da je proti taki oboroženi sili Nemčije in Italije itak vsaka obramba zaman, zato predvajajo teden za tednom filme in žurnale takšne vsebine, ne dobimo pa filmov, ki bi bili usmerjeni proti taki miselnosti in barbarstvu. Ako merodajni gospodje ne bodo prenehali s to prakso, bodo delavci in ž njimi vsi, ki so za demokracijo, primorani, da podvzamejo potrebne korake, da se ubranijo fašistične reklame, ki nam jo za visoko vstopnino predvajajo slovenski lastniki kinematografov.

Predavanje o moderni demokraciji, ki ga je imel preteklo sredo s. Grčar v dvorani Delavske zbornice je bilo izredno zanimivo. Predavatelj je prikazal razvoj de-

mokracije v stari Grčiji in Rimu, v srednjem veku in do današnjega časa. Kot vzor demokracije je omenil zapadne države in Čehoslovaško in zaključil svoje predavanje opirajoč se na nauk zgodovine, da tiranija ne bo zmagala nad težnjo človeka po svobodi. Za svoja izvajanja je žel zasluženo priznanje.

Sin z nožem usmrtil očeta. 43letni Anton Pongrac, sin dobre krščanske družine pri Sv. Treh kraljih na Pohorju je zaklal svojega očeta, ker mu ni hotel izročiti posestva pred smrtjo.

Mežica

Spominska svečanost o Masaryku se bo vršila v nedeljo, dne 7. novembra ob 9. uri dopoldne v dvorani gostilne pri Toffu. — O Masaryku, demokraciji in delavstvu bo predaval s. dr. Reisman, o socialni zaščiti pa s. Eržen. Delavci in delavke, pa tudi vsi tisti, ki vam je čehoslovaška demokracija vzor, pridite!

Okrnitev občine. S pred kratkim objavljeno ministrsko naredbo (Službene Novine« z dne 11. okt. 1937.) je bil izločen iz naše občine južni del katastrske občine Podpeca in iz prevaljske občine južni del katastrske občine Urška gora, ki se priključita občini Črna. Naša občina je vsled te nove razdelitve ozemlja zelo okrnjena in je s tem izgubila svoj pomen, ki ga je imela doslej, dasi je sedež uprave velikih svinčenih rudnikov. Vprašanje je, kako se bodo razdelila bremena, ki jih nosi naša občina še iz prejšnjih let. Okrnjena teritorialno bo izgubila tudi precej davkoplačevalcev, zlasti se bodo skrčili njeni dohodki iz naslova konzumnih davščin, ker odpadejo cela delavska naselja. — Ne da se tajiti, da je bila dosedanja razmejitev med občinama Mežico in Črno ter Prevalje neprikladna. Vzemimo samo Mušenik, ki leži tik Črne, pa je pripadal Mežici, ali pa kraje pod Urško, kjer je moral kmet, ako je hotel v prevaljsko občino preko črnske in mežiške občine, da je lahko opravil svoje posele. Ta teritorialna razdelitev je bila najbrž posledica dogovora med grofovsko in rudniško gospodo. Rudniška gospoda je prepustila grofom vsa kmečka naselja, za se si je pa obdržala rudniško posest in delavske domove. V zmislu določb zakona o občinah bi se morale v treh mesecih vršiti nove občinske volitve. Ali se bodo ali ne, še ni mogoče reči, vsekakor pa se bodo prej ali slej morale izvesti.

Prevalje

Masarykova proslava. V nedeljo, dne 7. novembra ob 3. uri popoldne se bo vršila Masarykova proslava in predavanje o socialni zaščiti v dvorani pri Rozmanu. Predavala bosta predavatelja kakor dopoldne v Mežici. Pridite vsi!

Senovo pri Rajhenburgu

Med rudarji neusmiljeno kosi smrt. Dne 10. septembra je zaplapolala na »Delavskem domu«, kjer ima sedež podružnica »Zveze rudarjev Jugoslavije«, črna zastava, naznanjajoč, da je umrl s. **Rabotin Jefin**, član ZRJ. Pokojni je bil rodom Rus, kateri je prišel k nam v svetovni vojni kot ujetnik. Sedaj je zapustil ženo in tri neprekrbljene otroke. Bil je zvest član ZRJ. in ustanovni član gasilske čete Senovo. Naj mu bo lahka naša zemlja! — Komaj smo zagrebli s. **Rabotina**, že smo dobili vest, da je v bolnici v Krškem preminul drugi član ZRJ., s. **Kerin Jože**. V petek je bil še v službi, v nedeljo je izgubila tričlanska družina svojega rednika. Tudi on je bil zaveden član delavskih organizacij. Vodstvo ZRJ. v Rajhenburgu izreka tem potom zapuščenim družinam in ostalim sorodnikom iskreno sožalje. Umrli pa bo ohranilo časten spomin. — V torek, dne 26. oktobra popoldan, tik pred zaključkom šihita ob pol 10. uri zvečer, se je smrtno ponesrečil rudar **Glogovšek Franc**. Na zasipu, na Reštanju je še z enim delavcem izsopal jalovino. Po naključju se je utrgala ročka obešala, katera je padla na pokojnega iz višine dveh metrov. Bil je na mestu mrtev. Tragično pri vsem je to, da je šele dne 4. oktobra dobil delo. Za njim žaluje pet bratov in sestre, dočim so stariši že pomrli. Z žalujočimi sočustvuje vse delavstvo!

Pismo slovenskega prostovoljca z republikanske fronte v Španiji

Piše Radečan.

Aragón, 9. sept. 1937.

Razlika v načinu vojskovanja je mnogo večja. Fašisti skoncentrirajo vse sile na manjšem sektorju ter udarijo s strahovito silo in množino. Oni nimajo obsežnejšega načrta, temveč se pehajo le za trenutnimi uspehi, ki so jim nujno potrebni, da zadrže demoralizacijo njihovih mas. Mesta in vasi bombardirajo, da ne ostane cel niti en zid in ne ostane pri zdravju niti ena mačka. A značilno je za njih, da bombardirajo naselja kljub temu, da v njih ni nikdar našega vojaštva,

temveč le v rovih okrog naselja. Vselej naskakujejo pod zaščito jakega artiljerijskega ognja in avijonskega bombardiranja in sicer v treh linijah. Prva linija naskakuje, druga linija brani prvi liniji povratek in naskakuje takoj, ko je prva linija pokošena. Tretja linija goni drugo linijo in naskakuje, ko sta obe obležali. Ko je pokošena tudi tretja linija, se začne naskok znova v treh linijah in to se ponavlja toliko časa, dokler ne zmagajo ali ne izčrpajo svoje pripravljene rezerve. N. pr. na manjšo strateško točko, ki so jo naši zavzeli so napravili zaporedoma 8 protinapadov, 7 je bilo odbitih in šele pri osmem so se naši umaknili, ker jim je popolnoma zmanjkalo municije. Samo pomislite: 23 linij pokošanih in šele 24. je prišla na cilj, koliko je

padlo ljudi, ker je štela vsaka linija najmanj 100 vojakov. Vobče so žrtve na fašistični strani neprimerno večje, kot pri nas. Deloma jih pobija jo njih oficirji, ker se vojaštvo brani borbe na nož, druge pa strahotno kosijo naši mitraljezi.

Naša vojna taktika napredovanja je taktika obkroževanja. Mi nikdar ne napadamo na vasi in mesta direktno, nego jih v čim večjem loku obkrožimo in prisilimo k predaji. Čemu? V mestih in vaseh prebivajo civilisti in to predvsem revnejši, ker so se bogati že davno poskrili na varno. Čemu bi torej ubijali mirno prebivalstvo ter rušili njegove domove? Naša naloga je vendar, da jih rešimo iz fašističnega nasilja. Zakaj delajo fašisti drugače? Zato, ker uporabljajo taktiko iztrebljenja. Popolno

iztrebljenje španskega proletarijata je nemškemu in italijanskemu fašizmu potrebno. Naša taktika obkroževanja je mnogo težja kot direktno napadanje, ker zahteva več ljudi, več časa in več previdnosti, da ne postanejo naše prednje obkroževalne sile same obkrožene. Toda nujno smo prisiljeni uporabljati to taktiko in jo uporabljamo z uspehom ter se v njeni izvedbi izpopolnjujemo z vsakim dnem.

Vidite, takšna je borba in življenje španskih borcev za demokracijo, takšna je borba in življenje tudi nas slovenskih prostovoljcev. Tudi mi se v precejšnjem številu borimo proti iztrebljenju španskega proletarijata in za njegovo svobodo. Toliko za danes, prihodnjič pa bom nadaljeval.

Krasen potek spominskih proslav T. G. Masaryka v Savinjski dolini

Za Mežiško dolino je proslavila spomin pokojnega T. G. Masaryka tudi Savinjska dolina, t. j. v dveh njenih pomembnih delavskih naseljih, v Liboljah in Zabukovci. Tudi ti dve proslavi, ki sta se vršili preteklo nedeljo, dne 31. oktobra sta pokazali, kako globoko je ukoreninjena med našim delavstvom demokratična zavest in kako zelo veliko spoštovanje je imelo naše delavstvo do T. G. Masaryka, tega posebnega predstavnika demokracije, zagovornika svobode in pravic delovnega ljudstva, ki je kot državnik svetovnega slovesa držal svojo besedo dano ljudstvu, katero mu je poverilo najvišjo funkcijo, funkcijo svobodno izvoljenega vladarja v republiki.

V Liboljah

kjer prebivajo keramični delavci in rudarji, se je proslava vršila dopoldne v gostilniških prostorih pri Skobernetu. Lokali so bili nabito polni poslušalcev, ko je s. Potočnik otvoril predavanje in je pevski zbor »Vzajemnosti« pod vodstvom svojega pevovodje s. Jakoba Rotarja ubrano zapel delavsko pesem.

Sledilo je predavanje s. dr. Reimana. Na poljuden način je tolmačil delo velikega pokojnika in filozofa, ki je vse življenje posvetil skrbi za dobrobit delavstva in vseh siromakov, podpirajoč njih boj za doseg socialnih pravic.

Njegov govor je napravil na navzoče velik vtis. Zlasti so spoznali, da sta delavstvu v boju za socialno pravico potrebna izobrazba in znanje, ki jo uspešno širi le delavski časopis. Priglasilo se je lepo število novih naročnikov, požrtvovalna ss. Zupanc in Potočnik pa sta zbrala razen tega še precejšen prispevek za tiskovni sklad našega lista, o čemer poročamo na drugem mestu.

O socialni zaščiti v zvezi s socialno zakonodajo v naši državi je govoril s. Eržen, ki je na posameznih primerih pokazal, da najmodernejša socialna zakonodaja ni nič več kot potiskan kos papirja, ako delavci ne znajo uveljaviti tega, kar jim zakon nudi.

S himno »Vzbujenje duhov« je pevski zbor zaključil slovesnost. Na poziv predsednika so navzoči pred razhodom počastili spomin Masaryka stoje z enominutnim molkom.

V Zabukovci

Zabukovski rudarji, ki so znani po svoji zavednosti, saj imajo svojega socialističnega župana, so priredili proslavo v spomin velikega pokojnika v veliki dvorani pri Niko Skobernetu. Rudarji so prišli v velikem številu in poleg njih neverjetno veliko žen in mladine, kar je treba še posebej poudariti.

Otvoril je predavanje predsednik »Vzajemnosti« s. Vipotnik Albin. Takoj nato je orkester »Vzajemnosti« pod vodstvom dirigenta s. Plankota Leopolda zaigral »Marseljezo« in zatem čehoslovaško himno »Kde domov muje«. Obe himni so navzoči poslušali stoje.

Besedo je nato povzel s. dr. Reisman, ki je s citati iz Masarykovih del razlagal življenje in delovanje velikega pokojnika. Zlasti so poslušali navzoči ob citatih Masarykovih govorov stavkujočim rudarjem in pozneje, ob njegovi izvolitvi, ko je postal z voljo ljudstva prvi poglavar svobodne države. Zlasti pa so tudi razumeli Masarykov zglede, ki ga je dal s tem, da je postal utemeljitelj dnevnika čehoslovaške socialne demokracije, ki danes izhaja že trikrat dnevno in je res močno orožje v rokah socialistično usmerjenega delavskega razreda.

Z globoko občuteno besedo in simboličnim prikazovanjem moči in sile, ki tiči v združenih, trdno zbitih delavskih vrstah je govornik uspel utrditi navzoče v prepričanju, da je mogoče uresničiti novo, lepšo, svetlejšo bodočnost trpečega človeštva v socializmu.

Za njim je govoril s. Eržen o socialni zaščiti delavstva, opozarjajoč delavstvo, kako je ob koncu vojne, s svojo močjo, izsililo diplomatom vseh držav priznanje načela socialne pravičnosti in delavske zaščite, pozneje pa, vsled nerazumevanja položaja in bratomornih bojev, izgubilo vse veljanske pridobitve in svojo osebno svobodo.

Predavanje je rodilo tudi uspeh. Priglasilo se je precej novih naročnikov in razen tega se je nabrala lepa vsota za tiskovni sklad.

Predavanje je zaključil moški zbor »Vzajemnosti« pod vodstvom svojega dirigenta s. Sprajca z lepo delavsko pesmijo. Ta prireditev bo ostala zabukovškemu delavstvu v lepem spominu.

želja pa je bila, da naj bo enakih prireditev še več!

Laško

Občinske volitve se nam obetajo, ker so občino Marija Gradec spojili z Laškim. S tem upajo naši lokalni faktorji, da bo JRZ zagotovljena trajna večina in da ne bodo več odvisni od kakšne podpore, ker vedo, da bi jim to pot ne bi nihče več pomagal, ker so tisti, ki so jih, verujoč v njihovo besedo, posadili na konja, pošteno gor plačali.

Obvezno in prostovoljno pokojninsko zavarovanje delavstva KID na Jesenicah

V sobotni številki z dne 16. t. m. našega lista smo objavili poročilo o novem dodatnem pokojninskem zavarovanju delavstva KID, ki je bilo uveljavljeno nedavno s posebno kolektivno pogodbo. Med tem je bila na seji Krajevne bratovske skladnice uvedena kategorizacija delavstva KID, in danes lahko objavimo primerjalno tabelo, da bo vsak od delavcev KID, vedel, kolikšne so njegove obveze in koliko ima dobiti pokojnine ene ali druge vrste. Kdo spada v posamezne kategorije ne bomo tu navajali, ker primanjkuje prostora. Delavstvo se lahko o tem informira pri svojih obratnih in organizacijskih zaupnikih. Iz tabele, ki jo spodaj objavljamo, je razvidna najprej kategorija, zatem zavarovani kategorijski zaslugek, potem redni prispevek člana (podjetje plača ravno toliko), dodatni prispevek člana v višini od 1% zav. kategorijskega zaslugeka (podjetje plača 2¼% od zav. kat. zaslugeka, t. j. 2,25 krat toliko kolikor delavec), zatem je za vsakih 10 let

pokojnina in to redna ter izredna (10 let je namreč karenčna doba po predpisih). Za leta med gornjimi tabelami se dobi pokojnina, če se prišteje k določeni dobi za vsako leto še 2% od zav. kategorijskega zaslugeka n. pr. za 12 let je pri I. kategoriji Din 250 + 2 krat 2% = 4% od 1000 t. j. Din 40, skupno Din 290, za 25 let pri isti kategoriji je Din 450, za 25 let + 5 krat 2% = 10% od Din 1000 je Din 100, skupno Din 550, itd.) Posamezne kolone so zaradi tega prazne, ker pridejo tu predpisih člani V. in VI. kategorije po 10 letih službene dobe v višjo kategorijo, t. j. v IV., člani IV. kategorije pa po 20 službenih letih v III. kategorijo. Dodatna pokojnina znesse 27% redne pokojnine. Vdova dobi polovico pokojnine, otroci četrtno, vendar nikdar več kakor 100% moževne pokojnine. Delavstvo KID, naj si tabelo dobro ogleda in spravi, ker bo vedno lahko po njej vedelo v zvezi z našimi pojasnili kako in kaj.

Kategorija	Zavarovalna kategor. zaslugeka	Redni prispevek	Dodatni prispevek člana	Pokojnina za člansko dobo							
				10 let		20 let		30 let		35 let	
				redna	dodat.	redna	dodat.	redna	dodat.	redna	dodat.
izven	1250.—	87.50	12.50	312.50	84.37	562.50	151.87	812.50	219.37	937.50	253.12
I.	1000.—	70.—	10.—	250.—	67.50	450.—	121.50	650.—	175.50	750.—	202.50
II.	850.—	59.50	8.50	212.50	57.25	382.50	103.25	552.50	149.25	637.50	172.—
III.	675.—	47.25	6.75	168.75	45.50	303.75	82.—	438.75	118.50	506.25	136.75
IV.	550.—	38.50	5.50	137.50	37.—	247.50	66.75	—	—	—	—
V.	425.—	29.75	4.25	106.25	28.75	—	—	—	—	—	—
VI.	350.—	24.50	3.50	87.50	23.50	—	—	—	—	—	—

H koncu poudarjamo še enkrat: Delavstvo KID, je z novim dodatnim zavarovanjem ob neprevelikih lastnih žrtvah doseglo zopet izboljšanje svojih pokojninskih prejemkov, tako da bo marsikdo lažje in mirnejše gledal v bodočnost. Kar se je ugod-

nega doseglo, je delo organizacije. Če bi bila še večja organizacijska zavednost, bi bil uspeh morda še boljši. Zaradi tega ne pozabite na dolžnost delavstva: vsi v organizacijo, vsi v SMR!

Lepo uspelo zborovanje delavcev v Sladkem vrhu

Minulo nedeljo so delavke in delavci v tako velikem številu posetili zborovanje pri Šefu kot menda še nikoli. Zborovanje je sklicala podružnica Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, ki je tudi vodila mezno pogajanje, pri katerem se je doseglo delno zvišanje mezd in še nekatere druge pridobitve. Ko je SDSZ vsto do delo izvršila in ko je bil dodatek glede izboljšanja mezd k obstoječi kolektivni pogodbi sprejet, so smatrali »zeleni«, da je prišel ugodni trenutek, da bi pristavili tudi svoj lonček. V ta namen so sklicali minulo nedeljo že dopoldne zborovanje pri Strandnerju, na katerem so hoteli poročati o svojih uspehih. Toda delavstvo je pravilno razumelo njih namen in se njihovega zborova-

nja ni udeležilo, tako da so gospodje sedeli sami okrog mize, pač pa je popoldne napolnilo vse prostore gostilne pri Šefu. Zborovanje je otvoril in vodil s. Pestiček, poročala pa sta ss. Vidovič in Jelen in sicer prvi o poteku mezne razprave in o uredbi o starostnem zborovanju, drugi govornik pa je govoril o pomenu strokovne organizacije, delavskega tiska i. t. d. Ob zaključku se je prijavilo še 23 novih naročnikov za »Delavsko Politiko«, predno so se zborovalci razšli, pa je delavska godba zaigrala »Delavski pozdrav«. Zborovanje je torej nad vse lepo uspelo na veliko jezo tistih, ki niso za enotnost delavskega pokreta. Ob priliki se še oglasimo.

Radvanje

Zopet je treba, da se oglasimo v našem listu »Delavski Politiki« o razmerah, ki vladajo pri nas. Ob priliki zadnjih občinskih volitev je bilo mnogo obljub s strani JRZ. Agitatorji so letali od hiše do hiše in obljubljali, kaj vse bo nova občinska uprava ukrenila, samo da bi premetili volilce. Obljubiti in dati pa je preveč! To občutimo sedaj vsi Radvančani in marsikateri volilec, ki se je pustil premetiti, se sedaj praska za ušesi in si misli, dobro so nas potegnili. Zlasti je zapostavljena delavska četrt v Zg. Radvanju. Gramoz za ceste morajo delavci sami kupiti in tudi ceste popravljati, ker noče večina v občinskem odboru o potrebi te del. četrti, ki jo nekateri s prezirom nazivajo »Zigeunerviertel« nič slišati in odbije vsak še tako umesten predlog. Dovož v to naselbino je domala nemogoče, ker običajno vsa vozila na slabih cestah, tako da v nujnih slučajih niti zdravniške pomoči ne moreš dobiti. Le redkokdaj pridejo v naš kraj občinski očetje z gospodom županom. In potem pa...

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče.

Calderon de la Barca: Sodnik Zalamejski. Calderon je znamenit španski pisatelj iz 17. stoletja. Najboljše njegovo delo je zgoraj omenjena igra, zajeta iz dobe propadajočega fevdalizma, ko narašča moč probujajočega se kmetskega stanu. V ospredju drame je ideja časti in pravice, ki jo zastopa bogat kmečki poštenjak Petro Crespo. Dasi je obravnava teh problemov današnji dobi že odmaknjena, vendar učinku-

je igra z močno dramatsko silo. Prepletena je z mnogimi liričnimi prispevki, v katerih se zlasti čuti moč besede pesnika Zupančiča, ki je igro prevedel. Crespa je igral P. Kovič, ki se je v tej stvaritvi visoko povzpel; Juana, njegovega sina je učinkovito podal Nakrst, generala, pošteniaka don Cepaja, je ustvaril z mestoma prav toplimi prizori Košuta; dober je bil don Alvaro Eda Groma, ki pa je bil v zadnji sceni preglasen; dona Meuda, zastopnika propadajočega plemstva je igral Verdonik nekoliko karikirano. Izabela Rasbergerjeva je bila prav dobra, prav tako Crnobori kot kralj Filip II. Igra je napravila na gledalce močan vtis.

Naznanilo!

Naznanjam cenj. turistom in izletnikom, da sem prevzela v oskrbo

Novo zgrajeno kočo „Pod kopo“

katero otvoritev bo 7. nov. 1937.

Potrudila se bom postreči cenj. gostom kar najbolje. - Priporočam se cenj. občinstvu za obilen obisk

Terezija Lahovnik

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

R. Z. Z. O. Z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzovaj: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih združnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupite najcenejše pri naših inserentih!

Eranc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

ŠPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom L. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Naročajte tiskovine

v Ljudski tiskarni
Maribor, Sodna ulica št. 20

Zahtevajte vedno in pousod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324